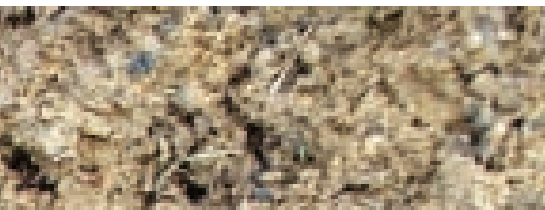

De rol van DLP'er bij bodemsanering

Niet terug naar

Lekkerkerk

Het saneren van en werken met verontreinigde grond levert risico's op voor de gezondheid van mensen. Hoe kunnen we die zo veel mogelijk beperken? Wat is de rol daarbij van de Deskundig Leidinggevende Projecten?

tekst Willem H.M. Schunselaar Paap

In 1994 was verontreinigde bodem in Nederland het gesprek van de dag in de media. We kennen Lekkerkerk als de eerste grote probleemlocatie. Daarna hebben er vele grootschalige saneringsprojecten plaatsgevonden, zowel hier in Nederland als in het buitenland (met name Duitsland). Dat saneren van verontreinigde grond is mensenwerk en brengt risico's voor de gezondheid met zich mee. Denk maar aan de oude benzinstations en opslagtanks die massaal zijn opgeruimd in Nederland onder de speciale regeling BOOT (Besluit opslaan in ondergrondse tanks). Tijdens deze werkzaamheden kwamen medewerkers soms brakend of duizelig en met hoofdpijn de put uit. Dat kwam door de overdosis aan vluchtige componenten in de grond. Deze BTEX-componenten (Benzeen, Tolueen, Ethylbenzeen en Xyleen) zijn schadelijk voor de gezondheid en werken in op het centrale zenuwstelsel. Niet fijn, dus kwam al snel de roep om het gebruik van goede persoonlijke beschermingsmiddelen, de zogenoemde beheersmaatregelen.

In de beginjaren van sanerend Nederland was de informatie over de in de grond aanwezige verontreiniging nog gebrekkig. Bodemonderzoeken werden

nog niet gedeeld, iets wat vandaag de dag ondenkbaar is. De uitvoerende aannemer moest het tijdens de uitvoering zelf maar uitzoeken. Hij werd in die tijd dan ook regelmatig opgeschrikt door de vieze geuren en bijzondere kleurenpracht in de bodem. Hij legde de werkzaamheden dan (gelukkig) vaak zelf stil, of anders deed de Arbeidsinspectie dat wel. Vervolgens werd nader onderzoek gelast naar de ontstane gevaarlijke situatie door bodemverontreiniging.

Anticiperen

Het ging toen dus niet altijd goed en eigenlijk heel vaak mis. Dat 'toen' soms

'nu nog' is, blijkt uit de recente (oktober 2018) interventie van SZW in Tilburg. De Inspectie SZW legde daar 22 bouwplaatsen tijdelijk stil omdat er een groot risico was dat werknemers zouden worden blootgesteld aan gevaarlijke stoffen. Dit en de negatieve ervaringen zette de uitvoerende partijen ertoe aan om vooraf om bodemonderzoeken te vragen en steeds beter te anticiperen op de risico's. Het nemen van goede en praktische beheersmaatregelen werd steeds meer gewoon. Door een goede inzet van de voorgestelde beheersmaatregelen ontstond een veilige werksituatie, die ook nog praktisch uitvoerbaar bleek.

De uitvoerende aannemer werd nogal eens opgeschrikt door de vieze geuren en de bijzondere kleurenpracht in de bodem

Zaken aan de voorkant slim regelen is dus een goed idee. Daardoor is bij de aanbesteding van de werkzaamheden ook meteen duidelijk hoe de beheersmaatregelen worden vergoed. Eenduidig, sluitend en gericht op de werkzaamheden die voor de deur staan. Daarmee heeft de aannemer recht van spreken gekregen. Voorheen kwam het wel voor dat een aannemer beheersmaatregelen doorvoerde en de opdrachtgever die weigerde te vergoeden. Zoals gebeurde bij de aannemer die een rekening van 55.000 euro voor meerwerk aan zijn opdrachtgever aanbod voor de inzet van een DLP'er (Deskundig Leidinggevende Projecten). De opdrachtgever vond dit onzin en wilde niet dat deze deskundige continu op de locatie aanwezig was. Wel zo slim om dit vooraf helder te hebben. En vast te leggen in het V&G-plan bij de aanbesteding.

Dit is ook praktisch vanuit het oogpunt van handhaving. Want ondanks de technische en financiële afspraken vooraf is een verschillende interpretatie van de beheersmaatregelen mogelijk. Schrijft de veiligheidskundige bijvoorbeeld een wegwerpoeverall voor, dan kiest men vaak de goedkoopste. Of die voldoende bescherming biedt tegen de aard en concentratie van de aanwezige verontreiniging, is dan de vraag. "Ja, maar het is wel een wegwerpoeverall ..."

Er was gebrekkige informatie over de in de grond aanwezige verontreinigingen

Dit doet de DLP'er

In al die jaren heeft zich rond dit thema veel kennis opgebouwd. Kennis die een goede invulling geeft aan de Arboret en de besluiten op dit gebied. De deskundigheid op de werken wordt geborgd door de Deskundige Leidinggevende Projecten, kortweg DLP'er. Die is de ogen en oren van de veiligheidskundige die vaak op afstand het werk begeleidt (zie ook het kader).

De DLP'er ziet erop toe dat ook de werknemers de beheersmaatregelen juist toepassen. En daarmee zichzelf en de omgeving adequaat beschermen tegen de risico's die deze risicovolle werken met zich meebrengen. Zijn belangrijkste taak is handhaving van wat er in het V&G-plan specifiek over deze werkzaamheden staat. Bijvoorbeeld door toezicht te houden op luchtkwaliteitsmetingen. Soms voert hij die ook zelf uit. Verder houdt hij het logboek bij en de bezoekers. Hij opereert vaak samen met anderen, zoals een uitvoerder of grond-

werker. Vooral als het gaat om de lichte vorm van verontreinigingen, zoals veiligheidsklasse 'oranje niet vluchtig'. Zodra de werksituatie in de veiligheidsklasse rood en zwart is geclassificeerd, wordt de taak van de DLP'er zwaarder. Bij dergelijke classificaties is een mbo-opleiding als basis aan te bevelen. Naast de tweedaagse basisopleiding DLP moet hij dan ook een specifieke opleiding Praktisch Gasmeten hebben gevolgd.

Het Handboek DLP + praktisch gasmeten van het Grootleerhuis van de bouw besteedt aandacht aan zowel de wetgevende als de milieu- en arbeidstechnische kant van de risico's en bevat veel voorbeelden van beheersmaatregelen. <<

Willem H.M. Schunselaar Paap is directeur van acta Safety Professionals BV, voorzitter stuurgroep Generieke Poort Instructie (GPI) en lid van de kerngroep Governance Code Veiligheid in de Bouw (GCvdB)

DLP'er aan het werk

Er is een werk in uitvoering; vooraf is middels het bodemonderzoek vastgesteld dat er sprake is van een BTEX-verontreiniging. Dit houdt in dat de grond is verontreinigd door een benzinstation uit de jaren 50/60. De classificatie is waarschijnlijk 'zwart vluchtig'. Concreet betekent dit dat werknemers op deze locatie potentieel gevaar lopen om misselijk en suffig te worden door de vluchtige componenten. Of zelfs flauw te vallen Want deze stoffen werken in op het centraal zenuwstelsel. Bij het roeren van de groundbodem door bijvoorbeeld graafwerkzaamheden kunnen BTEX-stoffen in de ademlucht belanden. In het V&G-plan staan actiewaarden. De DLP'er stelt met een gasmeting vast of en hoeveel deze actiewaarden worden overschreden. Bij een overschrijding stemt hij de beheersmaatregelen af met de begeleidende veiligheidskundige. Over nieuwe maatregelen, zoals het verplicht dragen van adembescherming, moet hij met de werknemers een toolbox houden. Met enige regelmaat loopt de begeleidende veiligheidskundige samen met de DLP'er door de administratie en het werkveld.

